



קול קורא להשתתפות בסימולציה על השלכות הביטול של חוק טל

קהילת צבא של האגודה הסוציולוגית הישראלית ו-מכון האוניברסיטה הפתוחה לחקר מדיניות, כלכלה פוליטית וחברה יקיימו במשותף יום דיון שיוקדש לבחינה של החלופות לגיוס חרדים.

ועדת פלסנר מגבשת בימים אלה חלופות לחוק טל. המלצותיה יהיו במוקד שיח ציבורי ודיון פוליטי, ויישום ההחלטות יוכפף אף הוא למיקוח פוליטי וארגוני. אנו מבקשים לתרום לשיח זה ולהציע תובנות מקצועיות מעבר לאלה המזינות את השיח הציבורי. אין אנו מתעניינים בשאלת עתידו של המושג המעורפל "צבא העם", אלא בשאלה כיצד השינויים יביאו לשינוי במדיניות הגיוס וביישומה ובהשלכות החברתיות של מהלך זה.

להלן המתכונת:

1. נקודת המוצא לדיון היא שמוסדות המדינה החליטו כי יש לשנות את סטאטוס גיוסם של החרדים. הנחיצות, ההגיון או הצדק של מהלך זה אינם הנושא לדיון ספציפי זה. כן לא עומד לדיון הצורך הבטחוני והנחת העבודה היא כי צורכי הביטחון כפי שמוגדרים על ידי מוסדות המדינה ימשיכו לחייב גיוס המוני.
2. בסופו של דבר יעוצבו מספר חלופות יסוד לגיוס חרדים (עם דרגות ביניים ושילובים):
 - א. אכיפת גיוס מלאה עם הותרת מכסה מוגדלת לפטור של "תורתו אומנותו" בהתאם לקריטריונים של מצויינות.
 - ב. הנהגת שירות אזרחי חובה, העשוי לחול גם על ערבים, ובכל מקרה יחול על כלל אזרחי ישראל שאינם ערבים.
 - ג. הגדלה הדרגתית של מכסות הגיוס ברוח החלטות הממשלה בעבר, עם קביעה של תקופת התארגנות בת מספר שנים להחלה של חובת גיוס מלאה.
 - ד. תיקונים קוסמטיים שיותירו את המצב על כנו.
3. אנו מניחים כי לכל חלופה השלכות מהותיות. זאת, בפרט לנוכח העובדה שהדיון הציבורי שהביא לפסיקת בג"ץ ולהקמתה של ועדת פלסנר, הביא לקדמת הבמה דיון באופיה הבררני של מדיניות הגיוס לצבא החובה.
4. לאור זאת אנו מבקשים לבחון את החלופות השונות, בין אם יעוצבו ככאלה על ידי ועדת פלסנר ובין אם לאו, ואת השלכתן על מודל גיוס החובה. השאלה היא איזה מודל גיוס חובה יוצר, איזה מעקרונות היסוד של המודל הקיים ישתנו בכל אחת מהחלופות ומה יהיו ההשלכות.

קרית האוניברסיטה הפתוחה ע"ש דורותי דה רוטשילד
דרך האוניברסיטה 1, ת.ד. 808, רעננה 43537
טל. 09-7781727; פקס. 09-7780660

5. אנו מבקשים לתרחש את החלופות, תוך התייחסות לנקודות הבאות:

- א. תגובת הקהילה החרדית לשינויים.
 - ב. השלכת המהלך על מערך המילואים.
 - ג. השלכת גיוסם של חרדים על קבוצות אחרות - הלחץ לגיוס ערבים, מעמד נשים, מעמדם של דתיים לאומיים ועוד.
 - ד. ההשלכה של הרחבת הגיוס לשירות אזרחי על:
 - היווצרות היררכיית גיוס בלתי שוויונית בין שירות אזרחי לשירות צבאי מלא. זאת, בפרט אם תוספת כוח אדם לצבא תביא גם למודל דיפרנציאלי, שיקצר את שירותם של חיילי מנהלה ויותר ללא שינוי את משך השירות של לוחמים.
 - חלוקת העבודה החברתית המחודשת בתוך הצבא ובין הצבא לבין השירות האזרחי בין מרכז לפריפריה (כלומר, האם תיווצר בולטות של קבוצות חברתיות ספציפיות בשירות הצבאי או בשירות האזרחי?).
 - ה. השלכת השילוב של שירות חרדים עם המהלך של שיפור התגמול הכספי של חיילי החובה. זאת ברוח הצעותיו של משרד הביטחון, ויוזמת החקיקה להחלת חוק שכר מינימום על חיילי החובה והצעות אחרות.
 - ו. השלכות מאקרו על החברה בישראל - מיליטריזציה, הדתה, שינוי שוק העבודה ועוד.
6. המטרה היא אפוא לבחון את השלכות הרוחב המורכבות של מהלך מוסדי שכעת ממוקד בקבוצה אחת.
7. הדיון יורכב משני חלקים - הצגת מספר ניירות ודיון חופשי.
8. לוח זמנים:
- א. יום הדיון יתקיים בתאריך 3 ספטמבר 2012 בקמפוס האוניברסיטה הפתוחה ברעננה.
 - ב. המעוניינים להשתתף יגישו תקציר בן עמוד ובו רעיון מרכזי המפרט את עיקרי העמדה בסוגיות שעלו בסעיף 5. ניתן לתרחש חלופה אחת או מספר חלופות תוך התייחסות לנקודות המבוקשות.
 - ג. התקציר יוגש לפרופ' יגיל לוי : yagille@openu.ac.il או לד"ר זאב לרר Lehrer.z@gmail.com עד לתאריך 8.7.12.
 - ד. הועדה המכינה תבחר במספר מצומצם של ניירות ותודיע על כך למשתתפים עד לסוף יולי.